

COVID-19

Тиббиёт тарихидан мәлумки, ажодларимиз бир пайтлар вабо, улат ва бошқа хавфли юкумни касалликлари бошидан кечириш билан бирга хасталикларга қарши курашган. Аслида карантин қоидалари бүргүн күнимиздин ихтиоси эмас. Ота-боболаримиз турлы касалликларни ўзларини алоҳидалаб, одамлар билан мулоқотни чеклаб енгиллар. Улар ўзларининг табобат дорижонларидан жуда самарали фойдаланганлар. Демак, тибий билим ва маданият халқимизда азалдан шаклланиб келган.

Мухофаза Ёхуд хавфли касалликдан девори сакланишда муҳим омил ҚАЕРДА?

Aфуски, юртимизга кирип келган корона-вирус касалликни алмай кимсаларнинг мазкур маданияти муносабатлари паст даражада эканлигини намоён этиб кўйди. Энг аввало, тўй-маросимлар,

турли меҳмон чакиравлар касалликнинг кўйайшига замон яратадиганни хайди тўхтабиб ўтсақ. Шахар худудларида бу холат жиддий на-зоратда олинди. Аммо ҳамон давом этганинг меҳмон чакири, бешик тўйи маросимлари карантин талабларига мутлақо зид эканлигини на-

Номинг ўчур коронавирусдан қанча юртошиз тузанди экан? Узга мамлакатларда ҳам ахвол яхшиланяптичиник? Статистика ҳатто оддий фуқаронинг ҳам юрагига чўт солиб кўйган, бўш қолди дегунча ана шу чўтни көкишига тушади.

Бир киши шифо топган бўлса, дунёга симгат кетамиз. Колган даволанаётганларга Яратгандан даво тилана-тилана махзун ўларга толамиш. Кўнгилларга ҳеч нима сифмайди. Рости, ёши кексароқ одам бунақангиз вазиятда ўзини ўйламас экан. Фарзандлари, найбтарларнинг келажаги, тақдирни ҳақида ўйлаб, ташвишланиб қоларкан.

Oфат! Тилга олиш, ёзмоқ осон бу союз сўзни. Бироқ бошдан кечириш кинчалар оғирлигини эс-хуши жойида одам дарров англайди. Хавотигра тушиб колади.

Ёшликнинг гучалаган дамлари мен ан шу фат дастидан юрак-юраги кўйган 1977 иили катта суб тошкенининг гувохи бўлдим. Сой бўйидаги кўркад, оддигина ховлини оғфатдан жиддий зарар кўрди. Очиги, тўликиб ингилаб юборганди. Онам бошимни силаб, болажоним, ўқимни, ҳар неки иш Ҳудодан, дегандиди.

Tоморкада кўкка тикилиб, ўй сурб ўтирибман. Шу ўйлар оғушида паствлаб сизиб ўтейтган кордек опок булутларга тикилганга колганини кейин сездим. Болалигимда рассом бўлиш орзум эди. Бироқ, бўйломадим. Тақдир синови барвактоқ бошимни "силади". Грипп деган оғат

маҳалла раиси, на маҳалла фаоли хис кияпти? Бу борада масъулият бўлса, оиласларда шундайниш ишларни олиб борган бўларди!

Дунёга янги келган чакалоқ шарафига ўттис нафарлаб меҳмон чакириб, ақиқа, бешик тўйи маросимларни ўтказётган оила бошликлари наҳотки она-бала саломатлиги ҳақида ўйлаб ҳам ўтирганийдайди!

Хар қандай юкумни касалликнинг оғир-енгил ва белгисиз шакллари бўлди. Жумладан, коронавирус ҳам айниқса болаларда ҳеч қандай симптомсиз кешини мумкин. Таҳлилда эса вирус аниқланади. Бу ҳолатда болалар бошқаларга юқтириш эктихоми юкори бўлди. Шу боси ота-оналар фарзандларининг гигиенинг тарбиясини назорат килишлари керак. Жумладан, болаларга кўлини тез-тез совувлаб ювишини, кўлини оғзи, бурни, кўзини ушламаслини, аksiriganda оғзини тўсишини ўргатиш зарур. Кўча-кўйи, жамоат жойларидан ота-оналарнинг фарзандларига ҳам гувох бўлаларни. Кичик ёщдаги болаларни нюқобис, санитария-гигиена қоидаларга риоя қильмаган ҳолатда ота-оналари, юқинлари билан юрганларни кўриб ранжисан, одам.

Ёки бозорлар, савдо дўконлари,

ахоли гавжум ҳудудларда ижтимоий масофа сақлашни унтуган ахоли вакиллари ўзлари билмаган ҳолда коронавирусни юқтириб оладилар.

Аксириши, йўғалиш орқали оғиздан

чукка ахралмалар ҳаво томчи ийларни ошишни башка бир оғражига тушса, касаллик юқиши хавфи ортади.

Бугунги кунда ахоли саломатлигini асрар, касаллик хавфини камайтириш, айниқса, болаларни касалликни оғир-енгил ва белгисиз шакллари бўлди. Жумладан, коронавирус ҳам айниқса болаларда ҳеч қандай симптомсиз кешини мумкин. Таҳлилда эса вирус аниқланади. Бу ҳолатда болалар бошқаларга юқтириш эктихоми юкори бўлди. Шу боси ота-оналар фарзандларининг гигиенинг тарбиясини назорат килишлари керак. Жумладан, болаларга кўлини тез-тез совувлаб ювишини, кўлини оғзи, бурни, кўзини ушламаслини, аksiriganda оғзини тўсишини ўргатиш зарур. Кўча-кўйи, жамоат жойларидан ота-оналарнинг фарзандларига ҳам гувох бўлаларни. Кичик ёщдаги болаларни нюқобис, санитария-гигиена қоидаларга риоя қильмаган ҳолатда ота-оналари, юқинлари билан юрганларни кўриб ранжисан, одам.

Касаллик юз-издан ўйқолиб.

Кетмайдай. Гигиеник табаллар сўзизиз ва беками-кўст бажарилгандагина коронавирус балосидан кутиласими.

**Турсунали МАМАЖОНОВ,
вилоят юкумни касалликлар
шифохонаси бош врачи вазифаси
ни бажарувчи, ойли тоифали
шифокор.**

бўлтирилган дока ўраб кўйимиз. Ҳар кун, кунора шубарини ўзимизни дизен-фекцияни килимиз.

Гўшакдан жавоб келди.

— Бизда унка эмас.

Гўё гўшакдан инфекция оралаб келгандек, димогимни беркитдим.

Кўкка термулганча

колганим. Шундукона

бошим устидан оқ-оппок

булутлар охиста сизиг ўтаяти.

Улар кинчаларни сизиги

нишади 17 та минтақада

текшириш ўтказишмокчи,

шундай бола оламдан ўтди.

Бундай бўлмади. Коронави

рус ҳам сувоҳи, ҳам исикиска

фоят чидамили бўлиб чиқди.

Бу таҳдорга курашида бобида

бўй тажриба оғтиришни

хизматларни келишади.

— Бизда унка эмас.

Гўё гўшакдан инфекция оралаб келгандек, димогимни беркитдим.

Кўкка термулганча

колганим. Шундукона

бошим устидан оқ-оппок

булутлар охиста сизиг ўтаяти.

Улар кинчаларни сизиги

нишади 17 та минтақада

текшириш ўтказишмокчи,

шундай бола оламдан ўтди.

Бундай бўлмади. Коронави

рус ҳам сувоҳи, ҳам исикиска

фоят чидамили бўлиб чиқди.

Бу таҳдорга курашида бобида

бўй тажриба оғтиришни

хизматларни келишади.

— Бизда унка эмас.

Гўё гўшакдан инфекция оралаб келгандек, димогимни беркитдим.

Кўкка термулганча

колганим. Шундукона

бошим устидан оқ-оппок

булутлар охиста сизиг ўтаяти.

Улар кинчаларни сизиги

нишади 17 та минтақада

текшириш ўтказишмокчи,

шундай бола оламдан ўтди.

Бундай бўлмади. Коронави

рус ҳам сувоҳи, ҳам исикиска

фоят чидамили бўлиб чиқди.

Бу таҳдорга курашида бобида

бўй тажриба оғтиришни

хизматларни келишади.

— Бизда унка эмас.

Гўё гўшакдан инфекция оралаб келгандек, димогимни беркитдим.

Кўкка термулганча

колганим. Шундукона

бошим устидан оқ-оппок

булутлар охиста сизиг ўтаяти.

Улар кинчаларни сизиги

нишади 17 та минтақада

текшириш ўтказишмокчи,

шундай бола оламдан ўтди.

Бундай бўлмади. Коронави

рус ҳам сувоҳи, ҳам исикиска

фоят чидамили бўлиб чиқди.

Бу таҳдорга курашида бобида

бўй тажриба оғтиришни

хизматларни келишади.

— Бизда унка эмас.

Гўё гўшакдан инфекция оралаб келгандек, димогимни беркитдим.

Кўкка термулганча

колганим. Шундукона

бошим устидан оқ-оппок

булутлар охиста сизиг ўтаяти.

Улар кинчаларни сизиги

нишади 17 та минтақада

текшириш ўтказишмокчи,

шундай бола оламдан ўтди.

Бундай бўлмади. Коронави

рус ҳам сувоҳи, ҳам исикиска

фоят чидамили бўлиб чиқди.

Бу таҳдорга курашида бобида

бўй тажриба оғтиришни

хизматларни келишади.

— Бизда унка эмас.

Гўё гўшакдан инфекция оралаб келгандек, димогимни беркитдим.

Кўкка термулганча

колганим. Шундукона

бошим устидан оқ-оппок

булутлар охиста сизиг ўтаяти.

Улар кинчаларни сизиги

нишади 17 та минтақада

</div

